

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 52 (6961)

• Trešdiena, 1999. gada 14. jūlijs

• Cena Ls 0,22

Vietējās dzīves notikumu centrā

● Rušonas pasta nodaļas priekšiece Astrīda Sisojeva (priekšplānā) un pastnieki Silvija Ukina (otrajā rindā no kreisās), Anna Staškeviča, Donots Ukins, Ārija Grebeža. J.Silicka foto

Apmeklētāju straumīte rīta stundās Rušonas pasta nodaļā neapsīkst, mazliet gausāka tā ir dienas otrajā pusē. Valda lietīša gaisotne, cilvēki ir steidzīgi, tomēr laipni un ir ar mieru brītiņu nogaidīt, kamēr «Novadnieka» korespondenti intervē pasta darbinieces. Smaidi, uzmundrinoši joki un atzinīgi vārdi, kas pa šo laiku tiek vēlti saviem pastniekiem, liecina, ka starp šīs iestādes

darbiniekiem un vietējiem iedzīvotājiem valda labas attiecības.

Rušonas pasta priekšiece **Astrīda Sisojeva** labprāt iepazīstina ar saviem čaklajiem darbiniekiem. Viņa raksturo tos kā uzticamus, godīgus, savu amatu labi protošus cilvēkus. Visilgāk, gadus astoņus pastnieces darbam uzticīga bijusi **Anna Staškeviča**. Viņas apkalpojamā teritorija ir liela, pa šoseju Preiļu virzienā līdz pat

Šņepstu pieturai. Vasarā brauc ar dienesta velosipēdu, bet ziemā bieži vien jūdz kamanās vīramātes zirdziņu, vai arī sētas reisa autobusā. Starp citu, biļetes vērtību pasts neatmaksā. Dzīvesbiedriem Ukiniem maršruts katram uz savu pusi, Silvija ar jaunāko pasta sūtījumu uz velosipēda dodas Aglonas, bet Donots Rušenicās virzina. Ziemā izmanto personīgo transportu.

Turpinājums 2. lappusē.

Par Preiļu gazifikāciju jāizšķiras pašiem

9. jūlijā Rīgā uz tikšanos ar akciju sabiedrības «Latvijas gāze» valdes priekšsēdētāju **Adriānu Dāvi** bija aicināti Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs **Arvīds Soldāns**, padomes attīstības un plānošanas nodaļas vadītājs **Pēteris Romanovs** un speciālists **Aivars Pīzelis**, kā arī Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs **Vladimirs Ivanovs**, «Novadnieku» informēja rajona padomē.

Rajona padomes attīstības un plānošanas nodaļas speciālists **Aivars Pīzelis** pa-

stāstīja, ka akciju sabiedrība «Latvijas gāze» Preiļu rajona padomei un pilsētas domei piedāvā vairākus iespējamus Preiļu gazifikācijas variantus. Kopā ar SIA «Straša konsultanti» tie tiks izvērtēti un izanalizēti.

Gāzes vada būves turpināšana tagad ir atkarīga no pilsētas uzņēmējiem un pašvaldībām, uzsvēra **A.Pīzelis**. Ja prelieši piekritīs kādam no «Latvijas gāzes» piedāvātajiem variantiem, cenām un citiem noteikumiem, varēs runāt par projekta dokumentācijas kārtošanu. Tomēr viens jau ir skaidrs, «Latvijas gāzes» rīcībā esošās naudas projekta īstenošanai

būs par maz. Tas nozīmē, ka vietējām pašvaldībām būs jāmeklē sava daļa finansējuma, tātad, jāņem aizdevumi.

A.Pīzelis pastāstīja arī to, ka pilsētas uzņēmumu, tas ir, lielāko gāzes patērētāju vadītāji pagaidām vēl nav izteikuši savu viedokli par gāzes izmantošanas iespējām. Gan akciju sabiedrība «Preiļu siers», gan citi uzņēmumi izmanto mazutu. Pagaidām tas ir lētāk, taču speciālisti prognozē, ka nākotnē tieši gāze varētu būt lētākais, ekonomiskākais un ekoloģiski tīrākais enerģijas veids.

L.Kirillova

Aicina invalīdu sporta svētki

Alūksnes rajona **Annas pagasts** interesentus ielūdz uz invalīdu sporta svētkiem, kuri notiks jau 24. jūlijā, «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes sociālās aprūpes nodaļas vadītāja **Juta Fadejeva**.

Pasākumu atbalsta Alūksnes rajona padome, invalīdu un viņu draugu apvienība «Apeirons», Latvijas invalīdu ratiņnieku sporta federācija.

Šis pasākums būs lieliska iespēja daudziem invalīdiem kopā ar ģimenēm ārpus mājas pavadīt jaukas vasaras dienas vie-

nā no skaistākajiem Latvijas nostūriem. Pasākumā tiks iesaistīti vietējie skolas skolēni un jaunieši, tā būs izdevība veicināt integrācijas procesu, attīstot savstarpējo saprašanu un uzticību.

Invalīdu sporta svētku sacensību programmā paredzēti basketbola soda metieni, šaušana ar pneimatisko šauteni pa baloniem, šautriņu mešana, jautrie ķēģļi, lidojošā šķīvīša mešana sektorā, jautrības stafete, dambrete. Notiks sacensības arī visām ģimenēm «No pusvārda», kā arī makšķerēšana. Sporta svētki būs īpaši arī ar to, ka būs iespēja vērot starptautis-

ko sēdvolejbola turnīru, kas ir pirmais šāda veida pasākums Latvijā.

Visu pasākuma laiku ciemiņi varēs apmeklēt muzeja izstāžu telpas Kalncempjos, skatīt eksponātus, darbosies bufetes, skanēs mūzika. Vakara gaitā paredzētas atrakcijas, uzvarētāju apbalvošana.

Tiem, kuri vēlas piedalīties invalīdu sporta svētkos, līdz 16. jūlijam jāpiesakās Preiļu rajona padomē pie sociālās aprūpes nodaļas vadītājas **Jutas Fadejevas** pa tālruni 23935. Dalības maksa 1 lats no personas.

L.Kirillova

ZIŅAS

■ Šajā jūlijā svelmē tīri labi iederētos kāds gabaliņš no vēsuma, drēgnuma un slapjuma, ko šopavasār bija atnesuši Daugavas pāli. Tagad tie liekas tāli un sen pagājuši, bet cilvēkiem Līvānos un Jersikas pagastā, kam upes plūdi radīja zaudējumus, iepriecinošs liekas valdības solījums. No Finanšu ministrijas neparedzētiem gadījumiem atvēlētajiem līdzekļiem piešķirta kompensācija tām pašvaldībām, kurām plūdi radīja zaudējumus. Preiļu rajons saņems 3278 latus ceļu atjaunošanai.

Ceļu un ielu segums jāatjauno un jānostiprina Jersikas pagastā un Līvānos.

■ Rajona padomes priekšsēdētājs **Arvīds Soldāns**, viņa vietnieks **Visvaldis Gercāns** un **Rudzātu padomes priekšsēdētājs Jānis Viļums** kā ciemiņi piedalījās folkloras festivālā Utenas rajonā Lietuvā. Pēc atgriešanās **Visvaldis Gercāns** «Novadniekam» pastāstīja, ka starptautiskais folkloras festivāls Utenā notiek ik pēc diviem gadiem. To kopīgi rīko Utenas un apkārtnējo sadarbības rajoni.

Šogad starptautiskajā folkloras festivālā piedalījušies kolektīvi no Norvēģijas, Spānijas, Polijas.

L.Rancāne

■ Paredzams, ka šonedēļ akciju sabiedrības uzņēmumā «Preiļu siers» darbu sāks jaunā Čederas siera ražošanas līnija. Pirmā iemaksa par tās montāžu 183 000 latu apmērā nokārtota jau iepriekšējā gadā, bet pavisam kopā nepieciešami 700 000 latu. Apmēram 90 procenti Preiļos ražotā siera tiek eksportēti uz Holandi, Dāniju un Igauniju, atlikušo daļu realizē Latvijā. Ar jaunās līnijas iedarbināšanu varēs gan palielināt šī iecienītā produkta ražošanu, gan samazināt izdevumus.

■ 16. jūlijā Galēnu pagasta kultūras namā pulksten 10.00 rītā rajona zemiņniekiem sākas kārtējā semināra teorētiskā daļa, pēc kuras paredzēts izbraukums uz kādu no saimniecībām. Semināru organizē Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrs. Ieradīsies nozaru speciālisti — **Antra Grundmane**, kura stāstīs par govju ēdināšanu un citiem jautājumiem, **Mārtiņš Cimmermanis** — par piena kvalitāti. Interesentiem vēlams pieteikties rajona lauksaimniecības konsultāciju birojam pa tālruni 22391, lai saskaņotu braucienu uz Galēniem.

■ Preiļos strādāja speciālistu komisija, kurā darbojās Veterinārā departamenta dzīvnieku veselības un labturības daļas vadītājs **Arnolds Žilvinskis**, Zemkopības ministrijas lauksaimniecības attīstības un stratēģijas departamenta lopkopības daļas vadītāja **Maija Brunovska** un citi, lai pieņemtu eksāmenu kvalifikācijas sertifikāta iegūšanai lopkopībā. Tā bija nopietna zināšanu pārbaude gan likumdošanā, gan izraudzītajā specialitē. Šajās dienās 17 cilvēki saņēma lauksaimniecības dzīvnieku mākslīgās apsēklošanas tehniku un 16 — lopkopības pārraugu sertifikātus. Bez šiem dokumentiem vairs nedrīkst veikt individuālo darbu nozarē. Rudenī tiek rīkoti jauni kursi. Eksāmens un dokumenta noformēšana maksā apmēram 16 latus. Sertifikāts jāatjauno ik pēc pieciem gadiem.

A.Rancāns

«Novadnieka» saimei papildinājums

No 12. jūlija par korespondenti «Novadniekā» sāka strādāt Ginta Kraukle.

Ginta jūnijā absolvēja Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultāti. Dzīvo ar ģimeni Līvānos, bet dzimusi un augusi Talsu pusē. «Novadnieka» redakcija Gintai ir pirmā darba vieta. Ceram, ka viņa labi iejutīsies kolektīvā, mācīsies no mūsu pieredzējušajiem žurnālistiem apgūt darba iemaņas un kļūs par interesantu, iecienītu un pazīstamu korespondenti laikraksta lasītājiem.

Tamāra Elste

Nacionālās ziņas

Sola palielināt piena iepirkuma cenas, ja...

Piena pārstrādes kombināti būtu gatavi paaugstināt piena iepirkuma cenu līdz 10 santīmiem par litru, ja Zemkopības ministrija (ZM) palielinātu atbalstu eksportam. 9. jūlijā nolemts piena pārstrādes uzņēmumu kopējā sanāksmē. Pienšaimnieki prasa palielināt eksporta subsīdijas piena pārstrādes produktiem līdz 30 latiem par tonnu. Pašlaik piena pārstrādes uzņēmumi saņem vidēji 10 latu par tonnu eksportētās produkcijas. ZM ir izvirzīusi noteikumu, ka subsīdijas tiks piešķirtas tādā gadījumā, ja piena iepirkuma cena tiks palielināta par diviem santīmiem. Piena pārstrādes uzņēmumi ir pieprasījuši kopumā 900 000 latu no lauksaimniecības subsīdijām piena pārstrādes produktu eksporta atbalstam.

Iznākusi pastmarka ar Aglonas bazilikas attēlu

Latvijas pasta nodafās no 10. jūlija var iegādāties Aglonas bazilikai veltītu pastmarku, sērijā Latvijas dievnami. Pastmarka maksā 15 santīmu, tā nodrukāta 500 tūkstošos eksemplāru un to paveikusi Lielbritānijas firma.

Lūdz atcelt robežas šķērsošanas naudu

Latvijas puse piektdien, 9. jūlijā, tiekoties ar Lietuvas premjeru, lūgusi pārskatīt valdības lēmumu Latvijas iedzīvotājiem, iebraucot Lietuvā uzrādīt 300 litus vai atbilstošu summu valūtā. Premjers atzinis, ka abu valstu dzīves līmenis ir līdzīgs un Latvijai šo prasību varētu atcelt.

Kaimiņi grib pieņemt mērus

Kā presi informē demisionējušais Ministru prezidents Vilis Krištopans, Igaunijas un Lietuvas valdības apsver iespēju ieviest ekonomiskus pretpasākumus pret Latviju, jo uzskata par nepamatotiem Latvijas pasākumus cūkgajas iekšējā tirgus aizsardzībai. Bet Latvijai saskaņā ar Pasaules tirdzniecības organizācijas principiem līdz 1. decembrim ir 200 dienu laiks, kurā pētīt un pierādīt lēmuma nepieciešamību un būtisko ietekmi uz iekšējo tirgu.

Aizliedz ievest pārtiku no Holandes

Pēc tam, kad trijos pārtikas paraugos no Nīderlandes tika atklāta vēzi izraisošas vielas dioksīna koncentrācija, Valsts veterinārais dienests (VVD) atjaunoja pārtikas produktu importa aizliegumu no Nīderlandes. Aizliegums netiks atcelts, kamēr turpināsies konsultācijas ar Nīderlandes valdību par tālāko situācijas risinājumu un vainīgo ražotāju noskaidrošana. Atgādinām, ka vēl joprojām ir pārtikas importa aizliegums no Beļģijas. Kopš dioksīna skandāla sākuma Latvijā aizturētas 850 tonnas pārtikas no Beļģijas, Nīderlandes un Francijas. Preci sūtīs atpakaļ uz valsti, kurā tā ir ražota. Turpmāk dioksīna līmeni varēs noteikt Latvijā uz vietas un produktu paraugus nesūtīs uz Vāciju vai Somiju, kas izmaksāja valstij 33 400 latu. VVD saņems no Finanšu ministrijas naudu reaģentu iegādei.

Pensija nav piemaksa pie algas

Kā ziņo aģentūra LETA, tuvāko gadu laikā Latvijā tiks paaugstināts pensijas vecums. Par to liecina gan Valsts speciālā sociālās apdrošināšanas budžeta izpilde, gan ārvalstu pieredze, gan demogrāfiskās situācijas analīze. Šādu prognozi izteicis labklājības ministrs Vladimirs Makarovs. Pagaidām vēl nav zināms, līdz cik var paaugstināties pensijas vecums, taču ārvalstu pieredze liecina, ka pensijas vecumu var noteikt līdz pat 67 gadiem. Patlaban Latvijā vīriešiem pensijas vecums ir 60 gadi, bet sievietēm 57,5 gadi. Savukārt jau nākamgad, iespējams, sākot ar 1. jūliju, tie cilvēki, kas pirmo reizi pieprasīs pensiju, saņems pensiju tikai tad, ja tajā laikā nestrādās, jo, kā uzskata Makarovs, pensija nav piemaksa pie algas. Tāpat no nākamā gada 1. jūlija, iespējams, tiks pārtraukta pensiju pārrēķināšana, ko līdz šim nereti izmanto tie pensionāri, kas strādā un saņem labu algu, tādējādi palielinot pensijas kapitālu. Jāpiebilst, ka pagaidām ne par vienu no šīm izmaiņām Labklājības ministrijā nav normatīvo aktu vai citu dokumentu projektu.

Valdības krīze latu tieši neietekmē

Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes priekšsēdētājs Helmutš Ancāns apgalvo, ka lats nav apdraudēts. Prognozes par lata devalvāciju izteiktas jau agrāk, taču nekāda devalvācija nav notikusi. Tagad mēs piedzīvojam jau astoto valdības maiņu pēc Latvijas neatkarības atgūšanas, un, neskatoties uz radikālajām izmaiņām politiskajā dzīvē, ekonomikā lielas pārmaiņas nav bijušas. Arī patlaban, ņemot vērā spēku samēru, kas veidos nākamo valdību, pēc Ancāna domām, nav gaidāmas nekādas revolūcijas Latvijas ekonomikā. Tāpēc iekšpolitiskās svārstības tādā veidā lata stabilitāti neapdraud. Arī fiskālā situācija Latvijā un eiro kursa samazināšanās reālus draudus latam nerada.

Ziņas sagatavoja T.Elste

Valsts kontrole par Preiļu «Siltumu»

Valsts kontrole veica pārbaudi par 1998. gada valsts investīcijas izlietojumu Preiļu pilsētas pašvaldības siltumtīklu uzņēmumā «Siltums».

Preiļu dome saņēmusi Valsts kontroles Valsts saimnieciskās darbības revīzijas departamenta kolēģijas lēmumu. Tā konstatējot šajā daļā uzskaitīti vairāki punkti.

Preiļu pilsētas pašvaldības uzņēmuma «Siltums» galvenie darbības veidi ir siltumenerģijas ražošana, padeve, sadale un realizācija, taču to veikšanai uzņēmumam nav licences, kā to nosaka «Enerģētikas likuma» 12. panta pirmais punkts un Ministru kabineta noteikumu «Par atsevišķu uzņēmējdarbības veidu licencēšanas noteikumiem» 15.4 punkts.

Līgums starp pašvaldības uzņēmumiem «Siltums» un «Saimnieks» par iedzīvotāju apgādi ar siltumenerģiju noslēgts pārbaužu laikā — 1999. gada 1. martā.

1997. gadā pašvaldības uzņēmums «Siltums» noslēdza līgumu ar akciju sabiedrību «Unibanka» par 187 190 latu aizdevumu, iekļaujot uzņēmuma mantu 343 770 latu vērtībā. Preiļu pilsētas dome nebija deleģējusi uzņēmumam šādas tiesības un pati nedrīkstēja garantēt aizdevumu ar pašvaldības uzņēmuma «Siltums» mantu. Pārkapts likuma «Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu» devītā panta trešais punkts un likuma «Par pašval-

dībām» 15. panta pirmais punkts.

Pēc pašvaldības uzņēmuma «Siltums» bilances 1998. gada 1. janvārī redzams, ka parādu saistības (376 796 latu) pārsniegušas uzņēmuma aktīvus (360 112 latu), un līdz ar to uzņēmumam atbilstoši likumam «Par uzņēmumu un uzņēmējdarbības maksātspēju» vajadzēja iesniegt tiesā pieteikumu par maksātspēju.

1997./98. gada apkures sezonā pašvaldības uzņēmuma «Siltums» apkures katlu lietderības koeficients nepārsniedza 60 procentus, bet siltuma zudumi bija 39 procenti, vietām — 60 procenti. Lielie zudumi saistīti ar to, ka esošie siltumtīkli bija paredzēti lielākam siltumenerģijas patēriņam.

Ministru kabinets ar 1998. gada 31. marta rīkojumu piešķīris valsts aizdevumu 364 000 latu apmērā Preiļu pilsētas siltumapgādes sistēmas uzlabošanai, par ko ar Valsts kasi noslēgts līgums uz desmit gadiem.

Preiļu pilsētas dome 1998. gada 29. septembrī ar pašvaldības uzņēmumu «Siltums» noslēdza līgumu par valsts aizdevuma — 364 000 latu — izsniegšanu siltumtīklu rekonstrukcijai.

Pašvaldības uzņēmums «Siltums» par valsts aizdevuma darbiem faktiski samaksājis 352 885 latus, bet 11 115 latu izlietojis dažādiem papildus uzdevumiem.

P/u «Siltums» investīcijas izlietojums netiek iegrāmatots tā, lai būtu iespējams kontrolēt katra

saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei, kā to nosaka Ministru kabineta «Noteikumi par uzņēmumu grāmatvedības kārtošanu un organizāciju».

Bez Preiļu pilsētas domes finansālās palīdzības p/u «Siltums» nespēs turpmāk nokārtot parādu saistības.

1998. gada valsts investīcija Preiļu pilsētas pašvaldības siltumtīklu rekonstrukcijai izmantota lietderīgi.

Valsts kontroles Valsts saimnieciskās darbības revīzijas departamenta kolēģija, izvērtējot revīzijas materiālus, nolēma uzdot Preiļu pilsētas domei:

izvērtēt p/u «Siltums» un akciju sabiedrības «Unibanka» 1997. gada 21. jūlijā noslēgto ķīlas līgumu; sniegt nepieciešamo atbalstu, lai nodrošinātu p/u «Siltums» darbību; rast iespēju finansiāli atbalstīt «Siltumu» parādu saistību nokārtošanai; par paveikto ziņot valsts kontrolei līdz 1999. gada 1. oktobrim.

Pašvaldības uzņēmumam «Siltums» uzdots saņemt licences Energoapgādes regulēšanas padomē siltumenerģijas ražošanai, padevei, sadalei un realizācijai; lai normalizētu finansiāli saimniecisko darbību, izvērtēt visus ražošanas izmaksu posteņus un saskaņot ieņēmumus ar izdevumiem; par paveikto ziņot Valsts kontrolei līdz 1999. gada 1. oktobrim.

Materiālu sagatavoja L.Rancāne

Vietējās dzīves notikumu centrā

Sākums 1. lappusē.

Ārija Grebeža pastāvīgā darbā pieņemta tikai kopš decembra, tomēr arī viņai šajā darbā ir pieredze, jo nereti Ārija aizvietoja pastnieku atvaļinājumu laikā.

Astrīda Sisojeva uzskata, ka tik labu pastnieku citur nav. Arī kopumā Astrīdai patīk viss, kas saistīts ar pasta darbu. Viņai tā ir pirmā darba vieta. Rušonas pastā sākusi strādāt par operatori, izgājusi pie vīra un dažus gadus pavadījusi citā darbā. Pēc tam atkal griezusies atpakaļ jau kā pasta priekšniece un tagad saka, ka nevar iedomāties sevi citā vietā.

Astrīdai patīk strādāt ar cilvēkiem, patīk tas, ka katru dienu ir kaut kas jauns, ka apmeklētājiem ir daudzveidīgas vajadzības, bet vienlaikus pasts ir arī kā centrs, kur pirmām kārtām ienāk informācija par vietējās dzīves jaunumiem.

— Citi iet uz darbu kā uz kaut ko nepatīkamu, bet man tā nav, — saka Astrīda.

Darba diena dažreiz ievilkas, un kārtībā savedamie pasta dokumenti pat jāņem līdzī uz mājām un tiem jāziedo kāda vakara stunda. Tādās reizēs Astrīda priecājas par saviem čaklajiem dēliem pusaudžiem, kuri gan pa dienu, gan vakarā spēj tikt galā ar saimniecību — govīm, cāļiem, siena vākšanu, dārzu. Jo arī viņam diena aizņemta darbā.

Katreiz, kad «Novadnieks» iegriežas kādā no rajona pasta nodalījumā, ko tur slēpt, interesējas arī par to, cik laikrakstam liela piekrišana. Rušonā rajona avīze «Novadnieks» ir favorīts. Par savu to izvēlējušies 149 iedzīvotāji. Nākamā avīze, kas spējusi savākt lielāko cienītāju skaitu, ir «Lauku Avīze», taču tās pasūtītāju skaits šeit ir uz pusi mazāks nekā «Novadniekam». Nu ko, prieks, ka rušonieši lasa savu avīzi.

Taču vai vienmēr tā apmierina visas vēlmes, vai pasūtītāji var avīzes slejās atrast visu, kas interesē? Izmantojot izdevību, nolēmām to pajautāt pastā esošajiem cilvēkiem. Broņislavs Kokins bija iegriezies ar mērķi nopirkt žurnālu «Mans Mazais». Painterēsējāmie, vai cienijamo gadu vīrs žurnālu pērk ģimenes jaunāko ļaužu vajadzībām. Taču izrādījās, ka šīnī numurā meklējams viņa mazmeitiņas attēls. Atrodam krāsaino lapu, kurā viņa mazmeitiņa Linda kopā ar citiem Rīgas bērniem reklamē dažādu saldējumu un kopīgi priecājamies par skaisto fotoattēlu. Taču «Novadnieku» gan Broņislavs Kokins nelasot, bet dodot priekšroku kaimiņu rajona avīzei. Jā, nu ko lai te piebilst, vajadzība pēc vietējās informācijas katram ir citāda. Taču cits Rušonas iedzīvotājs, Jāzeps Orbīdāns, kas ar savu darišanu pa-

cietīgi nogaida, kamēr pastnieki pozē fotogrāfam, gan ir «Novadnieka» piekritējs. Viņa ģimenē to lasot pats, sieva, meita un mazmeita. Jāzeps Orbīdāns uzskata, ka «Novadniekā» esot aprakstīti visi rajona dzīves notikumi un jūtas ar to apmierināts. Politiskos jaunumus, tos jau varot uzzināt no televīzijas, bet sekot vietējiem notikumiem vislabāk rajona avīzē. Viņaprāt, vairāk gan vajadzētu rakstīt par zemesniecības lietām, sevišķi tajās reizēs, kad zemnieki sadumpojas pret valdības politiku un sāk cīlēties un kopā vākties uz dažādām protesta akcijām. Tādās reizēs nemaz neesot skaidrs, vai tad rajona zemnieki pārējo novadu lauciniekus atbalsta vai nē.

Negrības ilgāk aizkavēt laipnos Rušonas pasta ļaudis. Apmeklētājiem kārtojamas daudzas lietas. Viens ieradies samaksāt par elektroenerģijas patēriņu, cits pēc avīzēm, dažam laikraksts pasūtāms vai jāsaņem pensija, jānopērk talons tālsarunai un tā tālāk. Nepārtraukti atskan arī telefonzvani ar lūgumiem izskaidrot, kā īsti zvanāms uz Rīgu vai citām pilsētām ārpus rajona. Joprojām lielai iedzīvotāju daļai nav skaidras Lattelekom izdarītās izmaiņas tālsarunu kārtībā, un oficiālie šīs iestādes skaidrojumi cilvēkiem ir grūti saprotami.

L.Rancāne

Optimisma virzošais spēks

Cik gadījies dzirdēt, zemkopība Latvijā ir bēdīgā stāvoklī! Česlava un Pēteris Pastari no Rožupes pagasta zemnieku saimniecības «Vilkukrogs», kuri aizraušies darbā un ne vienmēr var atlicināt laiku radio un televīzijai, arī avizēm (izņemot obligāto «Novadnieku»), šim viedoklim nepiekrīt. Viņi ir optimisma pilni. Kas par to, ka lauksaimniecības produkcijai cenas pagaidām zemas, noietā nav — graudi jāsēj, jo viņu saimniecībā daudz lopu, piens jāslauc un jāpārdod, jo vajadzīgi apgrozāmie līdzekļi...

Kad karstas jūlija dienas vidū ieradāms Pastaru īpašumā, kura bāze izvietota bijušajā kopsaimniecības cūku fermā, Česlava ar traktoru MTZ-50, kam pievienots zāles plāvējs, grasījās braukt uz saimniecības «labāko daļu» — laukiem pie Ošas poldera, kas vectēva mantojums Pēterim. Bet viņš pats lāpēja rituļu preses pārtrūkušo siksnu, lai ar otru traktoru uz turieni dotos savākt izžuvušo plāvumu.

Kopā saimniecībā 104 hektāri, Česlavas daļa tepat pie mājas, vēl nemeliorēta, Pētera — poldera nosusinātajos plašumos. Tur zeme labāka, tāpēc kultivē graudaugus, te ierīkotas ganības, dabiskās pļavas, iesēts kāds hektārs ziemāju

— kvieši 'Pamjatj Fedina', kas jau no dzeltējuši.

— Mēs kā vienmēr, — teica Česlava, — strādājam pāri. Ja viņš ar, tad es kultivēju, ja viņš ecē lauku, tad es sēju. Kopā tagad raujamies lopbarības sagādē.

Pamanījies atbraucējus, Pēteris nolika pie malas adatu ar ādas sloksni, ar ko lāpēja siksnu, un pievienojās sarunai. Jā, divpadsmit gadus dzīvesbiedre strādājusi par traktoristi kolhozā un daudzina kā viena no retajām sievietēm Latvijā, kas apgūvusi tādu nesievišķīgu profesiju. Pats arī bijis mehanizators, tāpēc pazinšies jau ilgu laiku pirms apprecēšanās. Pēdējos gados Česlava šeit pat fermā kopusi cūkas. Kad pienācis kolhoza sabrukums, varējuši to privatizēt par pajām. Pēteris savukārt tā ticis pie kravas auto, kurš arī šodien darba ierindā. Arī meita Inga prot vadīt auto un pēc izglītības ir veterināre. Viņai nodots žigulis, ar ko bērņus vadāt uz skolu.

— Meitas Aivija un Liene vēl mazas. Uz savu pagasta pamatskolu viņas nevedu, jo tikpat tālu no mums Rudzātu vidusskola — tur augstākas prasības, var iegūt vidējo izglītību, — tā Inga.

Vaļas nav, jo ir tā sauktais karstais siena laiks, kas starp dārzu ravēšanu un labības pļauju. Tāpēc saruna turpinās steidzīgi: pamalē manāmi mākoņi, pa laikam noplaiksnī tāla zibens atspulgs. Pēteris nevis sūdzas par zemnieka sūro likteni,

kad par pienu maksā nieka sešus septiņus santīmus litrā, bekoņa cūkgaļas kilograms atzīts vien 55 santīmu vērtē, bet saka, vai tadēļ apstāsies tecēt Oša? Gan jau tikšot galā. Patikams atbalsts bijušas subsīdijas par lauksaimnieciskās ražošanas attīstību un tehnisko modernizāciju, kas samazināja izdevumus traktoru pirkšanai. Vēl tās varētu saņemt par augstas kvalitā-

tes produkcijas ražošanu, jo saimniecība ir rajona ekozemnieku apvienībā, par kārtību lauku vides attīstībā, arī par lopkopības attīstību. Laika neatliekot savākt un noformēt dokumentus, nokārtot formalitātes. Iesākuši būvēt dzīvojamā māju, tur noteicējs dēls Igors, kurš ir celtnieks. Izmantojot agrākās fermas ēku daļas pamatus un vēl stiprās sienas. Jāuzceļ novietne kombainam un citai tehnikai. Česlava ar meitu un mazmeitām savukārt varot lepoties ar ogulāju un augļu kociņu dārzu vecās grūžu kaudzes vietā pagalmā...

Viņi strādā un godam var izrādīt veikumu. Kādreizējā ferma ne tikai saglabāta, restaurēta, bet pārprofilēta, jo tajā izvietoti arī liellopi. Pamazām tā pārvēršas par labas saimniecības centru.

Česlavas kundze bija ar mieru pavilcināt brīvbrīdi pirms došanās uz saules piekarsēto pļavu un pastāstīja:

— Aramzeme saimniecībā aizņem 80 hektārus, šim rudenim papildus iznomājām vēl 40 hektārus ziemājiem, ko jau sākām gatavot apsēšanai. Pērn bijām noslēguši līgumu ar labības kombinātu. Šogad nolēmām, ka izdevīgāk graudus pārvērst lopbarībā. Pagaidām mums ir deviņas slaucamās govīs un 24 jaunlopi. Pienu piegādājam akciju sabiedrībai «Preiļu siers» pa 100 litriem dienā. Atlikušais paliek pašu un saimniecības vajadzībām. Liellopus gaļai no mums iepērk Vijas Šoldres individuālais uzņēmums — viņa kārtīgi maksā naudu. Cūkgaļa ir ļoti lēta, nesen aizvedām septiņus bekonus un saņēmām 311 latus, pašlaik nobarošanā 20 cūkas. Pagaidām mūsu

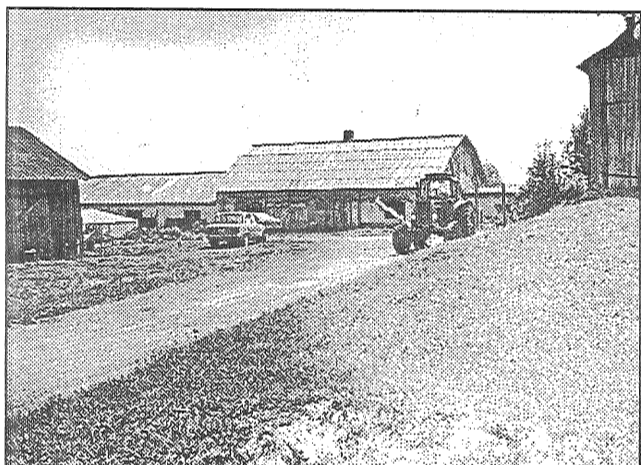

● Inga, Aivija, Pēteris, Česlava un Liene (no kreisās uz labo) kopā ar mājas lepnumu, «labo gariņu» un miluli kucīti Ļaju.

rocība ir maza. Jāatmaksā kredīti un to procenti, ir citi saimniecības attīstības neatliekamie izdevumi. Maniem «pūra» 47 hektāriem zemes noteikti vajadzīga meliorācija, jo divās lietainajās vasarās te viss izslīka. Nevaru pievērsties vēl vienas dzīvojamās mājas celtniecībai. Bet tas tikai pagaidām. Strādājam visi vienlīdz, domājam par ikdienu un stratēģiskajiem mērķiem.

Pūloties divatā uz laukiem, kamēr dēls un meita veic savus uzdevumus saimniecībā, viss ritot ātri. Piemēram, apsēt varot trijās dienās, veikli pagūšot savākt sienu. Aug mazmeitas un arī divi mazdēli — dēla puikas. Viņus gaida savs pienākums: pievērsīties zemeņu, upeņu un aveņu audzēšanai. Dārza zemenēm šoruden ielānojuši pushektāru. Tāpēc stāstoties arī ogu audzētāju biedrībā.

A.Rancāns
J.Silicka foto

● Rožupes pagasta zemnieku Česlavas un Pētera Pastaru saimniecībā.

● Viena no rajona ekozemnieku biedrības 20 locekļiem Česlava Pastare, pošoties labības pļaujai, apskata ziemas kviešu 'Pamjatj Fedina' lauku.

● Inga ar meitām Aiviju un Lienu «savā stihijā» — pie sivēnmātēm.

Uzmanību, kāpostiem sāk uzbrukt kaitēkļi

Kāpostu stādījumos lido un dēj olas kāpostu pūcītes, kāpostu cekulkodes un kāpostu balteņa taureņi. Jau ir atrasti pirmie kāpostu cekulkodes un kāpostu balteņa kāpuri, pagaidām to ir maz. Mazdārzņos šo kaitēkļu kāpurus var nolasīt ar rokām, tikai tas jā dara regulāri.

Insekticīdi jālieto, ja kaitēkļi invadējuši

vairāk kā 10% augu. Šo kaitēkļu apkarošanai var izmantot ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus: Deci 0,25 l/ha vai Fastaku 0,1-0,2 l/ha, Bulldoku 0,3 l/ha.

Vēl kāpostu stādījumos sagaidāms nopietns kaitēklis — laputis. Šī kaitēkļa bojājumu ietekmē augi nikuļo, sūkumu vietās rodas plankumi, lapu malas ieliecās, laputu kolonijas var būt arī uz galviņu iekšējām lapām. Apkarošanai ieteicams izmantot iepriekš minētos insekticīdus. Pirms to lietošanas rūpīgi iepazīstieties un ievērojiet lietošanas noteikumus, devu precizējot pēc instrukcijas.

Aizsargāsim sīpolus un gurķus no slimībām

Atsevišķās vietās sīpolu stādījumus jau sāk bojāt neistā miltrasa, drīzumā tā var parādīties arī gurķu sējumos. Šiem abiem kultūraugiem tā ir bīstama slimība. Stādījumi jāsmidzina, kad tikko ir parādījušās slimības pirmās pazīmes. Slimības apkarošanai ieteicams izmantot: Ridomilu MC — 2,5 kg/ha vai Ridomilu

Gold MC — 2,5 kg/ha, Ditānu M 45 — 2,0 kg/ha. Smidzinājumi jāveic ar 7-10 dienu intervālu.

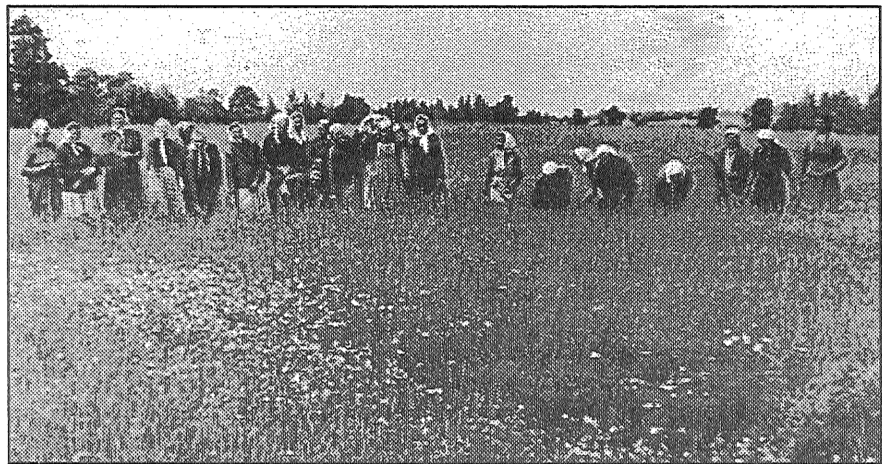
Gurķu sējumos iespējama ķirbjaugu miltrasa, ķirbju iedegas, gurķu kraupis un atsevišķās vietās jau sāk parādīties gurķu bakterioze.

Pirms fungicīdu lietošanas iepazīstieties ar lietošanas noteikumiem un ievērojiet tos, precizējiet lietošanas devu.

Anita Trūpa,
Valsts AAD Viļānu
DPP agronome

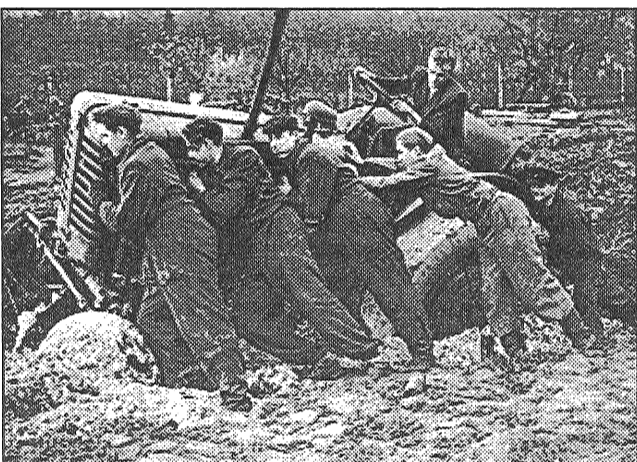
No Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājumiem

Toreiz, kolhozu laikos...

● Nekādas ķīmijas — Suvorova kolhozā kviešu un lina tīrumus brigādes sievas ravēja rokām.

Muzeja fondos glabājas «Latgales zemnieku kalendārs» 1948. gadam. Toreiz mūspusē pirmie kolhozi tikai sāka veidoties. Tāpēc ir interesanti pašķīstīt apdzeltējušās lapas un lasīt, kādā veidā Latgales novada zemnieki tika pārliecināti par to, cik varēn labi un bagāti dzīvos tie, kuri izars ežas starp saviem tīrumiem un salaidīs lopus vienkopus.

● Traktora stumšana pa izdangātajiem kolhoza ceļiem Preiļu pagasta Litauniekos.

Sur un tur starp kalendāra lapām var redzēt vecīgā rokrakstā ar ķīmisko zīmuli uzšņāptas piezīmes. 12. aprīlī vista uzlikta uz olām perēt, bet Zīmaļa lecināta divas reizes — 7. maijā un 2. jūlijā. Izrādās, ka toreiz, 1948. gada 7. jūlijā vārda dienas svinēja Alda un Maruta — gluži kā šodien. Taču jau 8. jūlijā svētki bijuši Cirilam, Metodijam vai arī kādas dienas vēlāk, piemēram, Rūfinam, Sekundai, Sabijanam, Anakletam vai Simferozai.

Kādā rakstiņā par to, kā visiem jāiesaistās «cīņā par lauksaimniecības uz-

plaukumu», cita starpā minēts, ka jau 1947. gadā lina audzēšanā labu ražu sasnieguši Daugavpils apriņķa Preiļu pagasta lauksaimniecības kooperatīvās sabiedrības «Vārpa» zemnieki. Viņi ievākuši 6,5 centnerus lina šķiedras no hektāra. Bez tam lina audzētājiem lielu palīdzību sniedz Lauksaimniecības ministrija un lauksaimniecības kooperācijas pārvalde, kuras izstrādā lina pirmapstrādes mehanizācijas ierīces. Interesanti, kur tagad ir Zemkopības ministrijas palīdzība un ieinteresētība?..

● Tā Raiņa kolhozā notika siena zārdošana.

● Raiņa kolhoza priekšsēdētājs Staņislavs Kampanš mēra izartās vagas dziļumu.

Lūk, kāds brīnišķīgs citāts: «Nevienu brīdi padomju zemnieks neaizmirst padomju valdības un partijas izcilo gādību par lauku cilvēku. Nevienu brīdi viņš neaizmirst, ka viņa rokās ir zeme — atslēga uz tā personīgo labklājību un visas padomju tautas labklājības uzplaukumu».

Vai arī cits raksts par lauksaimniecības kooperāciju un tās nozīmi. Izrādās, ka

lauksaimniecības kooperatīvās sabiedrības bija pazīstamas arī buržuāziskās Latvijas laikā, bet tās nevarēja attaisnot nabadzīgo un vidējo zemnieku cerības, jo «politiskā un ekonomiskā vara atradās nevis tautas rokās, bet kapitālistu, kulaku un spekulantu rokās. Izmantot savu varu, viņi sagrāba kooperāciju savā pārvaldīšanā un pārvērta to par iedzīvošanās organizāciju uz nabadzīgo zemnieku rēķina.

Tikai pēc daudziem gadiem, kad mainījušies laiki un tūkumi, ar atjaunotu interesi var lasīt to, kas šķitis aktuāls un nozīmīgs iepriekšējai paaudzei. Pameklējiet bēniņos vecmāmiņu lādes, notrauciet putekļus no grāmatām, kladēm un fotogrāfijām. Ticiet man, būs interesanti.

L.Kirillova

Viens nav karotājs

Pārejas laiku no tā sauktā attīstītā sociālisma, kāds bija pasludināts septiņdesmitajos gados, uz mežonīgo kapitālismu rajonā veiksmīgi izturējušas trīs arodbiedrības — tirdzniecības, medicīnas un izglītības darbinieku.

Velta Dambīte patērētāju kooperācijas sistēmā strādā no 1985. gada. Par arodorganizācijas priekšsēdētāju ievēlēta 1994. gadā. Viņas darba vieta ir personālsastāva nodaļa (agrāk — kadru daļa), arodbiedrības vadība — sabiedriska uzdevums.

— Mūsu organizācija ir Latvijas tirdzniecības arodbiedrības (LTA) sastāvdaļa, — V.Dambīte pastāstīja. — Tās pienākums ir tiesību uz darbu aizstāvēšana un ar to saistītās profesionālās, darba aizsardzības, sociālās un ekonomiskās intereses. Sociālo jautājumu risināšana nav šķērslis ekonomisko mērķu sasniegšanā. Arodkomiteja ir vidutājs starp darba devēju un strādnieku, palīdz slēgt vienošanos starp viņiem un piedalās koplīguma izstrādē.

Tirdzniecība ir nozīmīga tautsaimniecības nozare, viena no lielākajām nodokļu maksātājām valstī. Slikti, ka līdz šim piekoptā valsts ekonomiskā politika nav bijusi vērsta uz iekšējā tirgus sakārtošanu un aizsardzību, kas kopā ar nepilnībām nodokļu politikā un tās kontrolē rada nevienlīdzīgus nosacījumus dažādu struktūru uzņēmumiem un izraisa negodīgu konkurenci. Līdzās tirdzniecības organizācijām, kurās ir precīza grāmatvedības uzskaitē, kur godprātīgi maksā nodokļus, slēdz oficiālus darba līgumus un darbiniekiem regulāri maksā algas, rosās uzņēmumi, kuros nav pat elementāras uzskaites un kuri slēpj darbības patiesos apjomus. Tas negatīvi ietekmē strādājošos nozarē un neļauj sekmīgi risināt sociālekonomiskos jautājumus.

Turpinot sarunu, V.Dambīte piebilda: — Slēdzot koplīgumu, kā galvenos kritērijus izvirzām nodarbinātību un profesionālo sagatavotību, kur arodbiedrība iestājas par katra darbinieka personības un cilvēcisko vajadzību respektēšanu, iespējām papildināt zināšanas un celt kvalifikāciju, strādāt pienācīgos darba apstākļos un saņemt atbilstošu algu.

Bez kooperatīvās tirdzniecības un tās struktūrvienībām rajonā ir vēl pilnībā neuzskaitīts individuālo veikalu un pārdošanu tīkls, kur strādā cilvēki un viņiem arī vajadzīgas sociālās garantijas,

aizstāvība pret darba devēju patvaļu. LTA arī šos ļaudis varētu pulcināt savā paspārnē.

Gribētāju papildināt mūsu arodbiedrību gan nav. Viens otrs varbūt vēl neizjūt, ko zaudē, piekrisdams darba devēja skaistajiem solījumiem un nepiedaloties organizācijā, kuras uzdevums ir viņa interešu oficiāla aizsardzība.

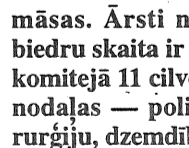
V.Dambīte aicināja visus tirdzniecības privātstruktūru darbiniekus kļūt par LTA biedriem. Darba tirgū lielās konkurences apstākļos neviens nav pārliecināts, vai viņam arī rīt būs darbs. Bet arodorganizācija var un aizstāv savus biedrus.

LTA ir puse no Preiļu kooperācijas apakšvienību darbiniekiem. Sakarā ar dažādu SIA veidošanos (Preiļu un Līvānu universālveikalu, pārtikas veikalu, lauku veikalu, ražošanas un sabiedriskās ēdināšanas, Aglonas zonas u.c.), kuras ir rajona patērētāju tirdzniecības organizācijas meitas uzņēmumi, tiek pārkārtots arodbiedrības darbs. LTA organizē arī kultūras un sporta dzīvi, materiāli pabalsta biedrus slimību ārstēšanā sanatorijās.

1. maijā notika LTA trešais kongress, kurā piedalījās darba devēju pārstāvji, tika risināti svarīgi jautājumi, pieņemta rezolūcija par gatavošanos iestājai Eiropas Savienībā un arodbiedrību svarīgo lomu šajā procesā, pieņemti papildinājumi un

grozījumi statūtos, darbības programma.

Ārsts Aleksandrs Levikins, medicīnas darbinieku arodkomitejas priekšsēdētājs, informēja, ka Preiļos arodbiedrībā apvienojušies 205 darbinieki, galvenokārt medicīnas māsas. Ārsti no arodorganizācijas biedru skaita ir tikai sestā daļa. Arodkomitejā 11 cilvēki, kuri pārstāv visas nodaļas — poliklīniku, terapiju, ķirurģiju, dzemdību un uzņemšanas, šoferu un citus dienestus.

— Ikdienas darbā izmantojam valsts likumdošanas aktus, savus statūtus, augstākstāvošās organizācijas ieteikumus, koplīgumu ar administrāciju un iekšējās kārtības noteikumu prasības, — pastāstīja A.Levikins. — Nesen notika medicīnas darbinieku arodbiedrības 2. kongress, kurā izstrādāta plaša darbības programma ilgākam laikam. Par uzdevumiem un pienākumiem runāts arī Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības 4. kongresā, kura materiāli izdoti atsevišķā brošūrā. Daudz palīdz rakstu krājums «Arodbiedrību tiesības likumos un normatīvajos dokumentos».

Turpinājums 5. lappusē.

Viens nav karotājs

Sākums 4. lappusē.

Var vēl piebilst, ka Medicīnas darbinieku arodbiedrības republikāniskā komiteja izdod biļetenu «Arodbiedrības Vārds», regulāri sniedz padomus un skaidrojumus vietējām organizācijām, propagandē to pieredzi.

Pārkarotajiem valsts politiskajā dzīvē mediķu arodbiedrība pārvarējusi, kā vienmēr precīzi un likumīgi organizējot darbu. Komiteja jaunā sastāvā ievēlēja 1994. gadā, tās locekļi šo sabiedrisko pienākumu pilda brīvā laikā, ir ieinteresēti un profesionāli.

Arodorganizācija lielu vērību velta darba aizsardzībai. Panākts, piemēram, ka aizliegts darbiniekam likt strādāt divas maiņas pēc kārtas. Ļoti svarīgi pareizi noregulēt darba devēju un ņēmēju attiecības.

Preiļu mediķu arodbiedrība nav bagāta, tās rīcībā no biedru naudas iemaksām paliek 80 lati. Bet racionāli un taupīgi izlietojot, var gūt arī kādu labumu darbinieku veselības uzlabošanai, apmaksājot pusi no ārstēšanās izdevumiem ārpus rajona — Paula Stradiņa, Gailezera un citās valsts vadošajās klīnikās. Materiāli var palīdzēt bērnu svētku organizēšanā, darbinieku vai radnieku bērnu gadījumos. Pat kādu reizi apmaksāt autobusu braucienam uz koncertu vai ekskursijā. Tas darbiniekus labvēlīgi noskaņo pret arodbiedrību, ceļ tās autoritāti, palīdz pastāvēt kā organizācijai un arī plašināties.

— Arodbiedrība strādā, lai tagadējo

darba nedēļu (40 stundas), kuras laikā cilvēki pakļauti lielai slodzei, samazinātu līdz 38,5 stundām, un līdz 33 stundām poliklinikas darbiniekiem, — stāstīja A. Levikins. — No redzesloka neizlaižam slimnieku ārstēšanas kvalitātes jautājumus. Preiļu slimnīcā apkalpošana nav sliktāka kā Daugavpilī vai kādā citā lielā pilsētā. Mums ir vajadzīga tehnika un ierīces, aparatūra, augstas klases labiekārtota laboratorija un viss cits, lai iedzīvotājiem pilnvērtīga medicīniskā palīdzība nav jāmeklē citur.

Viktors Vagalis — Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) rajona padomes priekšsēdētājs — šajā amatā strādā no 1979. gada. Pamatorganizācijām dota liela patstāvība, rajona padome ir kā starpniekpostms līdz republikāniskajai padomei.

LIZDA rajona padome apvieno 35 organizācijas. Tādu nav tikai Sutru pamatskolā (nesen likvidēta), Arendoles sākumskolā, kur bija tikai viens biedrs, Preiļu Valsts ģimnāzijā (nav mēģināts veidot).

V. Vagalis: — Arodbiedrība ir darba ņēmēju organizācija. Kamēr viņi nav nonākuši konfliktā ar darba devējiem, domā, ka tāda nav vajadzīga.

Šis nozares arodbiedrības republikāniskajā padomē ir visu rajonu arodbied-

rības padomju priekšsēdētāji, viņi uz sēdēm pulcējas katru mēnesi. Pieņem lēmumus, kuri pamatorganizācijām ir tikai ieteikumu dokumenti. Ar svarīgākajiem dokumentiem arodbiedrības locekļus iepazīstina brošūras, tādas izdotas jau piecpadsmit.

Bijis konflikts Jaunsilavas pamatskolā. Tas atrisināts par labu no darba atbrīvotajam arodkomitejas priekšsēdētājam. Skolas vadība nebija rēķinājusies ar darba likumdošanu, to pamanīja arodbiedrība un ar rajona padomes starpniecību izdarīti labojumi tiesas ceļā. Arodbiedrības biedru nevar atbrīvot no darba bez organizācijas piekrišanas. Nesaskaņas bija radušās arī starp Preiļu 2. vidusskolas arodbiedrības priekšsēdētāju un komitejas locekļiem — rikoja pārvēlēšanas.

Rajona padomē darbojas visi vietējo komiteju priekšsēdētāji, valdē izvēlēti 7 cilvēki. Liela un, var teikt, turīga organizācija ir Preiļu 1. pamatskolā, Līvānu 1. vidusskolā. Arodbiedrība uztur savu republikas vadību, kura algo juristu un citus speciālistus, riko apmācības biedriem. Skolu organizācijās paliek 65% savākto līdzekļu, rajona padomei nonāk 12%, pārējais — republikāniskajai.

— Visjaunākā ir jauno tehniķu stacijas arodorganizācija, ko tās darbinieki izveidoja tikai šogad, — informēja V. Vagalis. — Tās kodols ir pieci cilvēki, un viņi vēlas patstāvīgi lemt par savu likteni. Nav peļami. Šī gada janvārī rajonā bija 840 LIZDA biedri un vēl 97 nestrādājošie pensionāri, kuri atbrīvoti no biedru

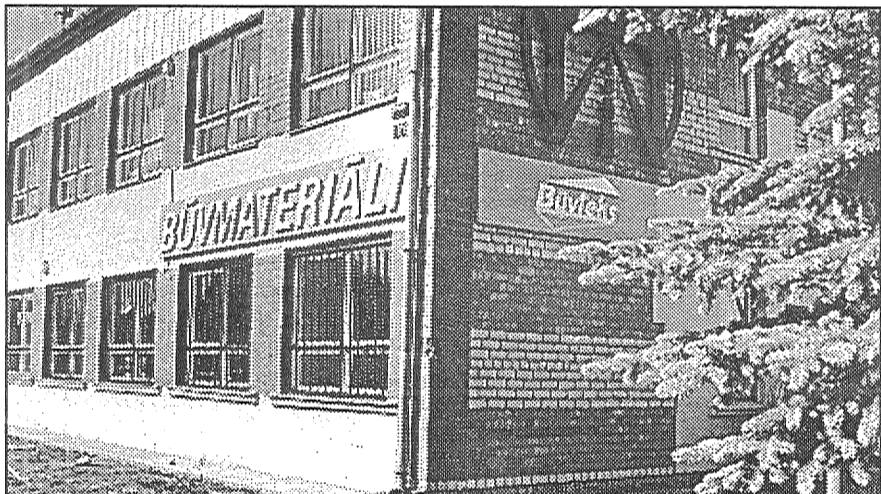
naudas maksāšanas, bet izmanto visas tiesības. Preiļu 1. pamatskolā, kur arodbiedrību vada Pēteris Skutelis, pensionētajiem skolotājiem ik gadu arodorganizācija rīko kopīgu atpūtas vakaru.

Šajā sezonā LIZDA rajona padomei galvenais bija panākt divpusēju līgumu slēgšanu starp administrāciju un arodbiedrību. Taču šiem līgumiem jābūt trīspusīgiem — arī ar finansētāju pagasta padomi, lai nerodas domstarpības, piemēram, kvalifikācijas celšanas kursu apmaksas gadījumos u.c. Otrs svarīgs uzdevums — jāievēl uzticības personas darba aizsardzībā, kuru pilnvaru laiks būs trīs gadi, funkcijas — darba aizsardzības organizēšana un sabiedriskā kontrole. Viņiem darba netrūks. Kaut vai attiecībā uz iekšējo elektroinstalāciju skolās no sešdesmito gadu masveida elektrifikācijas kampaņas laikiem. Daudzām skolām tek jūmti, citām — vēl kādas savas ķibeles. Organizācijas, kurās vairāk par pussimta biedriem, ievēl darba aizsardzības padomi. Pirms darba sākšanas paredzēti ievadkursi.

Izveidojusies sadarbība ar Zviedrijas skolotāju arodbiedrību, kura Ķekavā organizējusi pastāvīgus kursus un tos apmeklējuši 18 LIZDA aktīvistu no rajona. Brauks vēl arī citi. Aizjūras kaimiņzemē, piemēram, skolotāji saņem diferencētas algas. Arī Latvijā ir pašvaldības, kuras saviem skolotājiem par darba kvalitāti piemaksā 10 procentus.

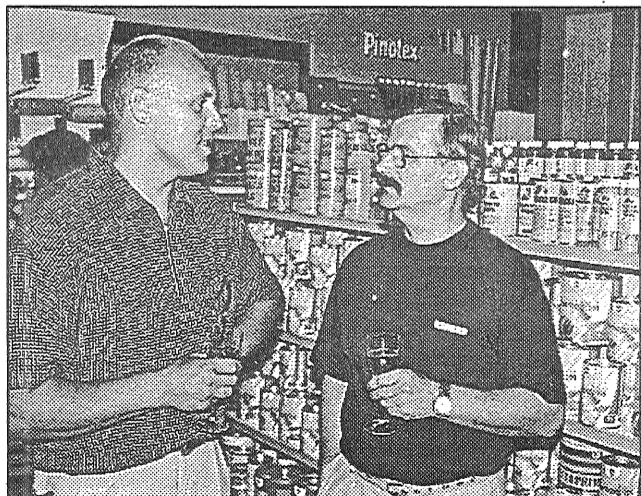
A. Rancāns
J. Silicka foto

Atvērts moderns būvmateriālu veikals

Sestdien, 10. jūlijā Preiļos tika atvērts jauns būvmateriālu veikals «Būvteks būvmateriāli». Tas ir viens no lielākajiem un ar plašu sortimentu bagātākais veikals pilsētā. Pircējiem tiek piedāvāti ērti apstākļi, ārvalstu un Latvijas firmu būvmateriāli, kas tirgū pazīstami jau ilgu laiku un iemantojuši pircēju atzinību: *Rasch tapetes; Isover un Paroc siltumizolācijas materiāli; Bituwel, Guttanit un Onduline jumta segumi; Brocēnu un Akmenes cements; Den Braven silikoni un hermētiķi; Beckers, Dūfa, Sadolin, Rīgas Laku un krāsu rūpnīcas krāsas un tonētāji; santehnika; celtniecības un montāžas putas; piekaramie griesti; lamināti; grīdas segumi; žogu sieti; flīzes; stikls un pārējais, kas nepieciešams gan profesionāļiem, gan amatieriem, uzsākot remontu vai celtniecību. Katrs klients veikalā var saņemt konsultācijas un padomus, pasūtīt preces pēc katalogiem, saņemt tās ātrā laikā, pie tam veikala vadība parūpēsies, lai pasūtītais materiāls klientam tiktu piegādāts uz vietas.*

T. Elste, J. Silicka foto

● Juris Abrickis (no labās) ir gatavs konsultēt pircēju pat veikala atklāšanas pirmajās minūtēs.

● «Varbūt tieši šīs skrūvītes pietrūkst, lai nostiprinātu valdību,» domā 7. Saeimas deputāts Jāzeps Šņepsts.

Latvijā samazināsies iedzīvotāju skaits

Turpinot sarukt iedzīvotāju skaitam, turpmākajos 40 gados iedzīvotāju skaits Latvijā samazināsies aptuveni par 400 tūkstošiem.

Šādas prognozes izteikuši Apvienoto Nāciju Organizācijas iedzīvotāju fonda speciālisti. Par to pēc atgriešanās no Hāgas foruma šī gada februārī informēja labklājības ministrs Saeimas deputāts Vladimirs Makarovs.

Patlaban Latvijā dzīvo 2,46 miljoni cilvēku.

ANO iedzīvotāju fonda rīkotajā forumā piedalījās gandrīz visas ANO dalībvalstis un tika apspriestas to problēmas iedzīvotāju attīstības jomā.

Par negatīvajām iedzīvotāju attīstības tendencēm Latvijā Vladimirs Makarovs un arī ANO pastāvīgais koordinators Latvijā Jans Sans Sorensens atzina iedzīvotāju reproduktīvās veselības problēmas un bērnu un māšu augsto mirstības līmeni.

Tāpat tika atzīmēta sieviešu un vīriešu līdztiesības problēma un augstā mirstība ar seksuāli transmisīvajām slimībām.

Labklājības ministrs norādīja, ka liela daļa atbildības par iedzīvotāju attīstības sliktajiem rādītājiem Latvijā jāuzņemas Ārlietu ministrijai.

Vladimirs Makarovs domā, ka tai raksturīgi neuzskatīt par svarīgiem iedzīvotāju attīstības jautājumus.

«Valdība uzskata, ka iedzīvotāju attīstība un labklājība ir tikai Labklājības ministrijas un sociālās jomas, nevis valstsiskais jautājums,» sacīja Vladimirs Makarovs.

Viņš informēja, ka ietekmīgāko valsts delegācijās Ārlietu ministriju pārstāvji bija vairākumā.

BNS

Latgales apgabaltiesa pirmajā pusgadā

Juristu darbs šī gada pirmajos sešos mēnešos «vainagots» ar diviem jauniem likumiem — Latvijas Civilprocesa likumu un Latvijas Krimināllikumu. Vai tie dažos mēnešos spēja ietekmēt Latgales apgabaltiesas darbu, informē Latgales apgabaltiesas priekšsēdētājs Kārlis Valdemiers.

— Šajā laikā lielu uzmanību esam veltījuši tam, lai sekmētu lietu ātrāku izskatīšanu. Tas arī izdevies. Pagājušā gada 31. decembrī pirmajā instancē bija palikušas neizskatītas 48 krimināllietas. Pusgada beigās tādu bija jau tikai 18. Arī krimināllietu izskatīšanā apelācijas instancē atlikums ir neliels — 17 lietas. Daļa lietu nav izskatītas dažādu objektīvu iemeslu dēļ — apelācijas sūdzību iesniegušais cilvēks slimo, dažkārt

jāgaida kādas citas tiesas spriedums, lai izlemtu attiecīgo lietu.

Liels progress apelācijas lietu izskatīšanā pirmajā pusgadā sasniegts civillietu tiesas kolēģijā. Pagājušā gada beigās bija neizskatītas 137 civillietas, līdz pusgada beigām šis rādītājs ir samazināts par divām arpusi reizēm. Daļa lietu apturētas sakarā ar atbildētāja maksātnespēju. Parasti tas ir bankrots, kad vairs nav pret ko vērst prasību. Esam spiesti gaidīt, piemēram, sanāciju, kas tagadējā tiesu praksē ir ļoti reta parādība.

Samazināts neizskatīto civillietu skaits pirmajā instancē. Lielākā daļa no šīm lietām ir strīdi par īpašuma tiesībām uz zemi un namīpašumiem. Dažu lietu izskatīšana ievēlās arī tādēļ, ka procesa dalībnieki meklē un atrod iemeslus, lai neierastos uz tiesas sēdi. Reizēm jābrīnās, kā cilvēki pēkšņi kļūst tik slimīgi tieši viņu izskatāmās civillietas laikā.

Jauno likumu stāšanās spēkā sagādāja zināmas grūtības prasību izpildē. Pagaidām vēl gadās kļūdas Civilprocesa likuma un Krimināllikuma ieviešanā gan Latgales apgabaltiesā, gan pirmās instances tiesās. Tas notiek tāpēc, ka dažviet jaunie likumi ir neskaidri. Neviens mums vēl nav varējis dot izskaidrojošas konsultācijas par atsevišķiem jautājumiem. Ceram strīdīgos jautājumus noskaidrot Augstākās Tiesas plēnumā.

Diemžēl pirmās instances tiesas īsti nav uztvērušas to, ka pēc šī gada 1. marta jebkurš juridisks vai fiziskas personas dokuments, ja tas nav valsts valodā, tiesai jātulko. Jāatgādina, ka tulkojumu var apstiprināt tikai notārs vai pagasttiesa. Šis likuma normas ignorēšana rada nevajadzīgu saraksti, izdevumus, papildu laika tēriņus.

Latgales apgabaltiesas preses dienests

POLICIJAS ZINĀS
(5. — 11. Jūlijs)

■ 5. jūlijā Līvānos Grigorijs I. izdarīja huligāniskas darbības pret G.K. Izteikts oficiāls brīdinājums.

■ 5. jūlijā Rožupē, Upes ielā Ilmārs P. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Izteikts oficiāls brīdinājums.

■ 5. jūlijā Aizkalnes pagasta Mazajos Šņepstos Jānis S. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 5. jūlijā Līvānos, Rīgas ielā Romualds K. izdarīja ļaunprātīgu nepakļaušanos policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 5. jūlijā Līvānos, Liepu ielā 1 Vladislavs M. izdarīja huligāniskas darbības pret H.M. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 6. jūlijā Rožupes pagasta Starēs Valērijs M. bez atļaujas izgriezta G.S. piederošo mežu. Notiek izmeklēšana.

■ 7. jūlijā Preiļos, Daugavpils ielā 23 ģimenes skandālu sarīkoja Jevģenijs K. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 7. jūlijā Rudzātos, Mehanizatoru ielā Anna M. izdarīja huligāniskas darbības pret V.Z. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 7. jūlijā Aglonas pagastā Staņislavs L. sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 7. jūlijā Līvānos, Līču ielā Aigars R. mājās alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

■ 7. jūlijā no agrofirmas «Turība» tehnikas stāvaukuma pazuda pļaujmašīna KST-21. Notiek izmeklēšana.

■ 7. jūlijā Līvānos, Rīgas ielā 112 no individuālā uzņēmuma «Vikings» bāra divi jaunieši nozaga saldējumu 24,64 latu vērtībā. Notiek izmeklēšana.

■ 7. jūlijā Aglonā, Jaudzemu ielā automašīnas M-2140 vadītājs Leslavs B., braucot atpakaļgaitā, izraisīja sadursmi ar automašīnu Toyota. Bojātas abas automašīnas, cietušo nav. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

■ 7. jūlijā ceļa Krāslava — Preiļi 31. kilometrā automašīnas VW Passat vadītājs Alberts S. neizvēlējās pareizu braukšanas ātrumu un nobrauca no ceļa. Bojāta automašīna, cietušo nav. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

■ 7. jūlijā Līvānos, Zemgales ielā 4 jaunieši sistematiski traucē apkārtējo iedzīvotāju naktsmieru ar skaļu mūziku. Notiek izmeklēšana.

■ Naktī no 7. uz 8. jūliju Līvānos bārā «Alianse» kauņģina rezultātā tika sabojāti divi galdī. Notiek izmeklēšana.

■ 8. jūlijā Aizkalnē, Raiņa ielā Antons S. alkohola reibumā mājās sarīkoja ģimenes skandālu. Izteikts oficiāls brīdinājums.

■ 9. jūlijā Līvānos, Valdemāra ielā Jūlijs S. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

■ 10. jūlijā Preiļos, Daugavpils ielā pretī mājai nr. 59 automašīnas Ford Scorpio vadītājs Jevģenijs G., veicot apdzīšanu, izraisīja sadursmi ar VW Golf. Bojātas abas automašīnas, cietušo nav. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

■ 10. jūlijā ceļa Pelēči — Ārdava 3. kilometrā automašīnas Ford Sierra vadītājs Aleksandrs K. neizvēlējās pareizu braukšanas ātrumu, netika galā ar sava transportlīdzekļa vadību, nobrauca no ceļa un ietriecās kokā. Negadījuma rezultātā notikuma vietā mira pasažieris V.K., bet vadītājs ar traumām nogādāts Preiļu slimnīcā. Notiek izmeklēšana.

■ 10. jūlijā Aizkalnes pagasta Mazajos Šņepstos Jānis S. mājās sarīkoja skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 11. jūlijā Preiļos uz Rēzeknes ielas notika sadursme starp automašīnu GAZ 3307, kuru vadīja Juris Z., un otru automašīnu GAZ 3307, kuru vadīja Valerjans S. Bojātas abas automašīnas, cietušo nav. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

■ 11. jūlijā ceļa Kastīre — Jaunaglona 13. kilometrā automašīnas VW Golf vadītājs Vitālijs K. neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu, nobrauca no ceļa un apgāzās. Bojāta automašīna. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

■ Vēl 2. jūlijā Aglonā, Cirišu ielā kādai V.S. no pagrabā pazuda sieviešu velosipēds. 3. jūlijā ceļa Līvāni — Preiļi 31. kilometrā automašīnas VW Golf vadītājs Leonīds P., veicot apdzīšanu, izraisīja sadursmi ar traktoru, kurš brauca pa priekšu. Bojāti abi transporta līdzekļi, cietušo nav. Bet 4. jūlijā Līvānos, Rīgas ielā 57 Aivars V. izdarīja huligāniskas darbības pret I.V. Visos minētajos gadījumos notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

Preiļu rajona policijas nodaļas informācija

Izstrādā stratēģiju pret zaļo pūķi

Alkoholiķu, dzērumā pāstrādāto noziegumu, slepkavību un reibumā izraisīto ceļu negadījumu skaits joprojām lavīnveidīgi aug. Oficiāli patērētā absolūtā alkohola daudzums gan pērn nav pieaudzis, toties neregistrētais spirts izdzerts krietni vairāk. Narkologi nolēmuši īstenot vienotu alkoholisma novēršanas stratēģiju visā valstī.

Tauta mīl krutku

Narkoloģijas centra direktore Astrīda Stirna atzīst, ka patērētā alkohola ziņā statistiski it kā nekas nav mainījies. Centrālās statistikas pārvaldē skaitļi rāda, ka pērn katrs Latvijas iedzīvotājs vidēji izdzēris 6,8 litrus absolūtā alkohola, nosacīti 100% spirtā pārrēķinot visus gada laikā patērētos alīņus, liķierīšus, dzīnus ar toniku un citus vairāk vai mazāk grādīgus šķidrumus. Lai arī pietiekoši iespējams, taču 1997. gadā šis daudzums bija tāds pats. Tomēr Narkoloģijas centra speciālistiem ir arī savi aprēķini par reāli patērēto alkohola daudzumu, un tie rāda, ka patiesībā Latvijā pērn patērēti 14,2 litri absolūtā alkohola uz katru iedzīvotāju. Reālo gan reģistrētā, gan neregistrētā alkohola patēriņu var noteikt, izvērtējot alkohola lietošanas seku statistiku — alkohola psihožu, alkohola cirožu un reibuma izraisīto nelaimes gadījumu un noziegumu skaitu. Speciālisti lēš, ka pērn neregistrētā alkohola patēriņš pieaudzis vēl par 2,2 litriem un kopumā katrs cilvēks vidēji izlietojis 7,4 litrus nelegāli tirgotā absolūtā alkohola.

Neregistrētais spirts nereti ir nekvalitatīvs, toksisks un visādi citādi apšaubāmas kvalitātes, taču izrādās, ka Latvijas iedzīvotāji to lieto pat vairāk nekā legālo. Rezultāts — pamatīgi pieaudzis saindēšanās gadījumu skaits ar alkoholu un tā surrogātiem.

«Vai alu, vai šņabi, vai vīnu...»

Pērn nedaudz mainījies alkoholoģisko dzērienu patēriņa struktūra — sarucis stipro dzērienu īpatsvars. Kopumā Latvijā izdzerti 2,5 mil-

joni dekalitru degvīna un liķieru, 1,2 miljoni dekalitru vīna, 0,4 miljoni dekalitru šampanieša, 0,5 miljoni dekalitru konjaka un brendija, kā arī 8,3 miljoni dekalitru alus. Sadalot uz galviņām, iznāk, ka katrs valsts iedzīvotājs vidēji atļāvis izdzert 10,1 litru degvīna un liķieru, 4,8 litrus vīna, 2 litrus konjaka, 1,6 litrus šampanieša un 34 litrus alus. Ja salīdzina ar 1997. gadu, jāsecina, ka mazāk dzerts degvīns un liķieri, toties vairāk patērēts konjaks, šampanietis un vīns. Joprojām līderpozīcijas saglabā degvīns un degvīna liķieru dzērieni — 55% no visa Latvijā izdzertā alkohola apjoma.

Slepkava uz šosejas

Personisko automašīnu un auto vadītāju skaits uz Latvijas ceļiem palielinās, taču līdz ar to pieaug arī dzērušu autovadītāju — potenciālo slepkavu vai pašnāvnieku — skaits.

Pērn reibumā izraisīti 2980 ceļu negadījumi, tajos ievainoti 1296, bet miruši 169 cilvēki. Bojā gājuši arī 33 iereibuši gājēji un septiņi velosipēdisti.

Kopumā ceļu policisti aizturējuši 19 963 autovadītājus, kuri pie stūres sēdušies vieglākā vai smagākā žvīngulī. 2106 no viņiem pamanījušies kunga prātā pie stūres tikt pieķerti ne vienu reizi vien.

2557 vadītājiem nācies reibuma dēļ uz laiku atvadīties no autovadītāja tiesībām. Toties vairāk nekā 4000 vadītāju tā arī pieķerti — braucot piedzērušies, turklāt bez tiesībām. Ceļu policijas speciālisti gan lēš, ka policijai izdodas aizturēt tikai katru desmito skurbulī pie stūres sēdušos pilsoni.

Taču zaļā pūķa samulsnāti potenciālie slepkavas sēž ne tikai pie stūres. Pēc Iekšlietu ministrijas Informācijas centra datiem, aizvien vairāk noziegumu tiek pastrādāti dzērumā. Un krietna daļa no šiem iereibušajiem noziedzniekiem, kā izrādās, ir pusaudži. Kopumā pērn atklāti 20 766 noziegumi, 8039 no tiem veikti alkohola reibumā. Bet nepilngadīgie pamanījušies pastrādāt 4023 noziegumus, turklāt 961 no tiem — reibumā.

Balto pelišu upuri

Valsts narkoloģijas un psihoneiroloģijas stacionāros pērn reģistrēti

65 miruši alkohola psihožu un alkoholisma slimnieki.

Valstī kopumā uzskaitīti 32 454 alkoholisma slimnieki, bet pērn alkoholisma diagnoze pirmo reizi uzstādīta 1672 pacientiem. Pērn, salīdzinot ar 1997. gadu, par 459 gadījumiem vairāk reģistrētas alkoholisma psihozes. Neskatoties uz melnā humora šedevriem par baltajām pelītēm, zaļajiem cilvēciņiem vai diskusijām ar neeksistējošiem sarunu biedriem, patiesībā tā ir ļoti smaga slimība. Dažkārt izmaiņas psihē ir neatgriezeniskas, un slimnieku tālāk nākas nosūtīt uz psihoneiroloģisko pansionātu. Pērn stacionāros ārstēti gandrīz 3000 alkoholisma psihožu upuri.

Mazliet sarucis sieviešu īpatsvars alkohola psihožu slimnieku vidū, toties tas audzis starp pirmreizējiem alkoholisma slimniekiem.

Visvairāk pirmreizējo alkohola psihožu konstatēts Daugavpilī, Krāslavas rajonā, Jelgavas un Liepājas pilsētās un rajonos, kā arī Rīgā. Bet neapstrīdams rekordists ir Daugavpils rajons. Tiesa, neregistrēti alkoholiķi nenozīmē, ka viņu nav. Kā uzskata narkoloģijas centra speciālisti, piemēram, Valmierā, kur nav reģistrēta neviena alkoholisma psihoze, gluži vienkārši haturējies vietējais narkoloģiskais dienests.

Pērn atklāti 19 ar alkoholismu slimnieki bērni un pusaudži, savukārt 423 nepilngadīgie reģistrēti alkohola pārmērīgas lietošanas dēļ. Bērnu alkoholisms ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc nepieciešama kopīga alkoholisma apkarošanas stratēģija visā valstī.

Šogad tai pirmo reizi iedalīti speciāli līdzekļi — 162 000 latu no Labklājības ministrijas speciālā veselības aprūpes budžeta.

Kā pastāstīja Narkoloģijas centra direktora vietniece Aija Pelne, tiek izstrādātas vairākas apakšprogrammas un metodiskie materiāli, piemēram, jauniešiem, autovadītājiem. Alkoholisma ierobežošanas pilotprojekti sākti darba vietās Liepājā, Jelgavā un Daugavpilī. Būs rehabilitācijas nometnes bērniem un jauniešiem, kas slimo ar alkohola atkarību, paredzēti arī izglītojoši semināri.

(NRA)

Nometnē Prilano

● Viena no darba grupām mākslas darbnīcā izveidojusi ģimnāzijas eņģeli.

No 3. līdz 10. jūlijam Preiļu Valsts ģimnāzijā darbojās nometne ar neparastu nosaukumu — Prilano. Nometnes vadītāja, ģimnāzijas direktora vietniece Ligita Pauņiņa atšifrēja šo nosaukumu.

— Prilano nozīmē Rīgas, Latvijas un Norvēģijas skolu sadarbību, bet vārda pirmais burts — P — rāda, ka šoreiz tas viss notika Preiļos, — teica Ligita Pauņiņa.

Pēdējo gadu laikā sadarbības ietvaros notikušas vairākas skolēnu apmaiņas, Norvēģijā ciemojušies Latvijas skolu direktori un otrādi. Radusies kopīga ideja par vasaras nometnes organizēšanu, un šoreiz izvēle apstājusies pie Preiļu ģimnāzijas.

No 3. līdz 10. jūlijam nometnē Prilano laiku pavadīja 26 jaunieši no Dobeles, Liepājas, Viļakas, Rīgas ģimnāzijām un seši skolēni un divi skolotāji no Norvēģijas. Visa darbošanās bija organizēta četrās darbnīcās: datoru (šeit ar nometnes dalībniekiem strādāja skolotājs Juris Erts), mākslas (Marianna Abricka), deju (Ilze Broka), video (Jānis Egļitis). Dienas gaitā ikviens nometnes dalībnieks darbojās visās četrās darbnīcās. Viena nometnes diena bija veltīta atpūtai pie Eikša ezera, pati karstākā diena pagājušajā nedēļā, kad termometrs rādīja 32 grādus, bija atvēlēta Latgales apceļošanai. Ceļošana gan iznākusi no ezera līdz ezeram. Pirmspēdējā nometnes dienā visi piedalījās orientēšanās sacensībās pie Dobeles ezera, un no beigām tiem, kuri vēlējās, bija iespēja doties izjādē ar zirgiem no J. Teilāna saimniecības. Slēdzot nometni, skolēni iepazīstināja ar saviem darbiem, kas tapuši nometnes darbnīcās, kā arī tika izveidota grāmatīņa ar visu nometnes dalībnieku portretiem, biogrāfiju un galvenajiem uzskatiem par dzīvi.

Sazināšanās notika angļu valodā. Nometnes galvenais sponsors bija Rīgas skolu valde, bet PVG bez maksas ļāva izmantot savas telpas.

Dažiem jauniešiem «Novadnieks» pajautāja par Preiļos un nometnē gūtajiem iespaidiem.

Kenneth Sorensens, Kvinheradas ģimnāzijas audzēknis Norvēģijā:

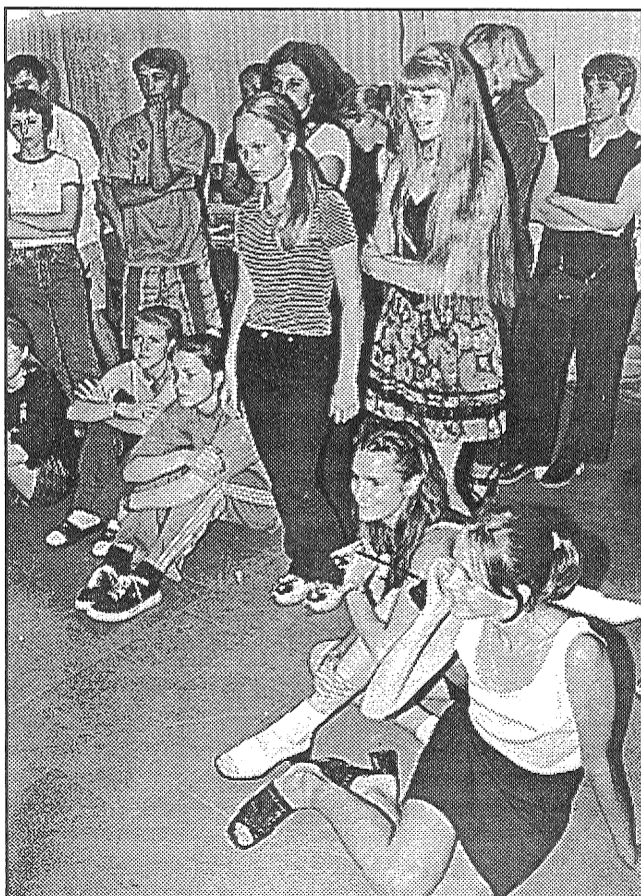
— Man šeit ļoti patika, viss, ko nometnē vajadzēja darīt, paveicās ļoti labi. Pirms braukšanas uz Latviju biju iedomājies, ka cilvēki šeit ir savādāki nekā Norvēģijā. Taču atklājās, ka tā nav. Ja viņi runā norvēģu valodā, tad liktos, ka atrodos Norvēģijā. Arī jaunieši Preiļos ir lieliski, un man patika būt kopā ar viņiem. Jutos enerģijas pilns.

Dainis Limanāns, Dobeles ģimnāzijas audzēknis:

— Nometne bija ļoti interesanta, es daudz ko ieguvu jaunu, iepazīnos ar sadraudzējos ar daudziem jauniešiem. Apmainījāties adresēm. Nometne bija ļoti organizēta.

L.Rancāne
J.Silicka foto

● «Prilano» dalībnieki vēriģi seko, kā darbus pieteic datoru darbnīcā strādājošie jaunieši.

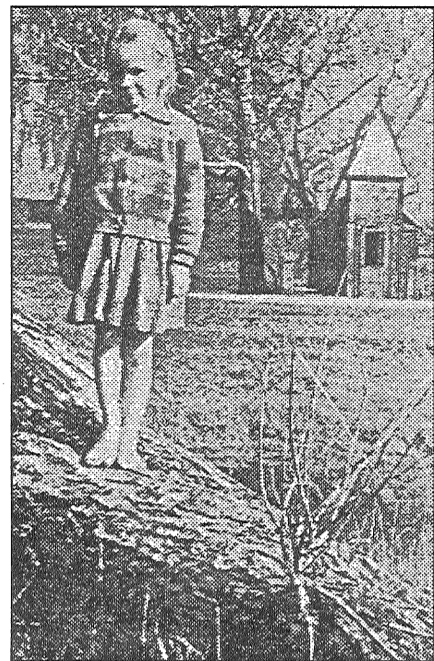
Locupu krucifikss

Reportāžā «Veikals pagalma celiņa galā» («Novadnieks» 30. jūnijā) pieminēts Locupu krucifikss Rudzātu Romas katoļu draudzē. Tas ir interesanta ansambļa sastāvdaļa, kura autore ir Līvānu mākslas skolas direktore Valija Rusiņa. Lūk, ko viņa pastāstīja.

Visbiežāk sastopamie krucifiksu tipi ir krusts ar Pestītāja tēlu un soliēm, apjozts ar skaistu žogu. Bet nereti var sastapt arī krucifiksa novietojumam speciāli būvētus namiņus. Maijā uz Jaunavai Marijai veltītajiem dziedājumiem tur pulcējās cilvēki no plašas apkāmes. Šie veidojumi izrotā ceļmalu, aicina katru gājēju un braucēju piestāt uz īsu lūgšanu turpmākam veiksmīgam ceļam. Tāds krucifikss vēl 50. gados bijis arī Locupos pie ceļa iepretī Rusiņu mājai, kur pašlaik dzīvo Jānis Saldatāns.

Šo māju mantiniece, nelaiķe Veneranda Rusiņa, jau būdama smagi slima, nolēma kopā ar draudzes locekļiem atjaunot svētvieta, kura bija aizlaista postā. Daļu līdzekļu ziedoja pati, savu artavu nelielā J.Saldatāns, E.Gribonika, J.Plovāns, Kotāne. Jersikas akmeņkalis J.Laizāns dāvāja granīta plātnes. Ideju atbalstīja Preiļu rajona padome un Rudzātu pagasta padome, bet ieceres īstenošanu uzņēmās Rēzeknes mākslas koledžas absolvente Valija Rusiņa. Viņa iepazīnās ar agrākā krucifiksa ansambļa vēsturi un veidolu, uzbūves principiem, konsultējās ar speciālistiem, izstrādāja projektu un pati arī vadīja būvniecību. Bez atbildības strādāja baļi L. un P.Luriņi, A. un K.Skuteļi, līvānieši L.Skutelis, J.Auzāns.

Jaunā krucifiksa, ko iesvētīja 1993. gada 26. augustā, nojume veidota ar ra-

● Rusiņu ģimenes albumā redzamais vecais krucifikss, priekšplānā — Venerandas Rusiņas jaunākā māsa Anna 50. gados.

došu drosmi. No bijušās saglabātas tikai proporcijas. Krustam piekaltā Kristus tēla aizmugurē atrodas vairogas ar matēta stikla rūtīm, kas īpaši koši izskatās saullēkta laikā un izceļ tēlu, piešķir tam svinīgumu. Nojumes sienu veidojumā izmantoti koks, metāls, betons.

Locupu krucifikss ir pamācošs piemērs, kā atjaunotā veidā sintezēt tagadnes prasības un agrāko gadu tradīcijas. Atrāsānā vieta ir atturīgi vienkārša, bet pats veidojums ir kultūras, ticības un ceļrību zīme.

A.Rancāns

Katoļu jauniešu tikšanās Aglonā

No 27. līdz 30. jūnijam Jauniešu dienās Aglonā tikās 76 jaunieši no Rēzeknes — Aglonas diecēzes, lai rūpīgi meklētu atbildi uz jautājumu: «Baznīca, kas tu esi?». Jauniešiem tika dota iespēja redzēt un izdzīvot baznīcas tradīcijas, lasīt un skaidrot Svētos Rakstus, runāt ar katoļiem, kuri ir atrauši vai vēl meklē savu aicinājumu.

Viens no Jauniešu dienu mērķiem bija veidot savu baznīcu — vienotu veselumu, kas garīgi vienotu tik dažādos jauniešus. Bija ieradušies arī ciemiņi no tuvākām un tālākām Latvijas malām. Nācetes ģimeņu kustības dalībnieki no Krāslavas stāstīja par saviem mērķiem un darbību. Ar šo kustību tuvāk iepazīties varēs no 17. līdz 22. augustam Aglonā, kur viņi rīkos rekolekcijas. Ciemojās arī jaunieši no Latvijas Jaunatnes katoļu kluba, kas sadarbojas ar domubiedriem Dānijā un citur pasaulē. Jaunieši tikās ar Euharistiskās Jezus māsu kongregā-

cijas māsām un arī ar semināra audzēkņiem — jauniem un dzīvespriecīgiem cilvēkiem. Bija arī tikšanās ar bīskapu J.Buli.

Pēdējā tikšanās diena izvērtās īpaši interesanta. Dienā māsa Lūcija vadīja ekskursiju, kurā stāstīja interesantus un jautrus atgadījumus, iepazīstināja ar zīmīgām vietām. Pie māsas Stefānijas kapa noritēja lūgšana, bet vakaru jaunieši pavadīja pie ezera kopīgi dziedot, spēlējot spēles un daloties iespaidos par aizvadītajām dienām. Drosmīgākie jau krietni pēc pusnakts devās noslēpumainajos bazilīkas pagrabos... Daudziem ir izveidojies maldīgs priekšstats, ka baznīcā ir garlaicīgi, ka tur skan sliktā mūzika, taču patiesībā baznīca ir vieta, kur mēs varētu meklēt domubiedrus, ar kuriem kopā lūgties, slavēt Dievu, kur varētu meklēt un rast mieru. Tādu baznīcu, kāda mums tik, veidojam mēs visi kopā, jo Baznīca esam mēs paši. Uz tikšanos nākamajās Jauniešu dienās!

Anna Briška,
tikšanās dalībniece

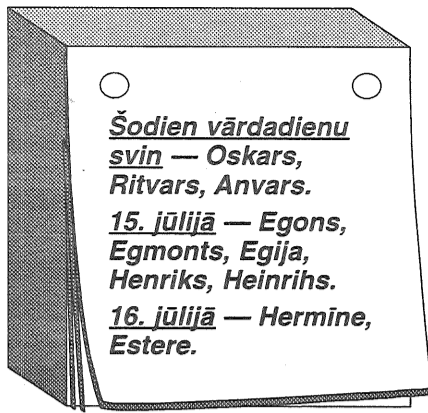
Jānis Streičs sāk filmēt «Vecās pagastmājas mistēriju»

Režisors un Rīgas Latviešu biedrības direktors Jānis Streičs 7. jūlijā sāka uzņemt jaunu filmu «Vecās pagastmājas mistērija» un plāno filmēšanas darbu beigt jau augustā. Filma stāstīs par mūsdienām, un darbība notiks Jāņu vakarā. Lente būs veidota mistērijas stilā. Darbība notiks Raganas pagasta pagastmājā. J.Streičs kaut kad ir dzirdējis stāstu par kādu čekistu. Viņš lūdzis aizmūrēt mājas durvis, kurās iepriekš pratinājis

un mocījis cilvēkus. Šis stāsts bija ierosme filmai.

Pirmajā dienā radošā grupa filmēja līgotājus, kurus apstādina policija, kas meklē kādus noziedzniekus. Savu aktiermākslu rādīja arī pazīstamais grupas «Prāta vētra» mūziķis Renārs Kaupers, kam atvēlēja Juzika loma. Juziks esot kādas kinostudijas šoferis, kuram filmā būs lemts milēt Magdi (Aurēlija Anužīte).

BNS

Šodien vārdadienu svin — Oskars, Rītvārs, Anvārs.
15. jūlijā — Egons, Egmonts, Egija, Henriks, Heinrihs.
16. jūlijā — Hermīne, Estere.

Sonedēļ
Aizkalnes pagastā
 65 gadi Helēnai Džeriņai 13. jūlijā.
Preiļu pagastā
 75 gadi Donātam Gavaram 13. jūlijā.
Riebiņu pagastā
 70 gadi Jadvīgai Kaladinskenei 14. jūlijā.
Rožkalnu pagastā
 50 gadi Janīnai Ancānei 18. jūlijā, 60 gadi Annai Ivanovai 15. jūlijā, 70 gadi Virginijai Vaiderei 13. jūlijā.
Rožupes pagastā
 55 gadi Annai Peiseniecei 14. jūlijā, 70 gadi Robertam Skrūzmanim 13. jūlijā, 75 gadi Annai Kalvānei 15. jūlijā.
Rudzātu pagastā
 60 gadi Antonijai Rudzātei 13. jūlijā, 65 gadi Emīlijai Mičulei 13. jūlijā.
Rušonas pagastā
 60 gadi Generozai Kondavnieci 17. jūlijā.
Sīlukalna pagastā
 60 gadi Albertam Eriņam 13. jūlijā un Eduardam Ladusānam 17. jūlijā, 70 gadi Stefanijai Saleniecai 13. jūlijā, 80 gadi Aldonai Eriņai 16. jūlijā.
Turku pagastā
 50 gadi Annai Bogdanovai un Emīlijai Eriņai, abām 15. jūlijā.
Upmalas pagastā
 50 gadi Jānim Praņevskim 18. jūlijā, 55 gadi Alfonam Mačanam 15. jūlijā.
Vārkavas pagastā
 60 gadi Reģinai Prikulei 7. jūlijā, 80 gadi Kazimiram Vucānam 17. jūlijā, 85 gadi Annai Kirilovai 18. jūlijā.

«Novadnieks» sirsniņi sveic jubilārus!

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona sporta klubs «Cerība»
 ♦ 15. jūlijā sacensības futbolā, Rēzekne — Livāni.
 ♦ 17. jūlijā sacensības futbolā «Ādas bumba» (1989./90. dzimšanas gads).
 ♦ 20. jūlijā sacensības futbolā, Jēkabpils — Preiļi.
 ♦ 21. jūlijā vieglatlētikas tiesnešu seminārs.

Upmalas pagastā
 ♦ 17. jūlijā Upmalas pagasta estrādē pilngadības svētki. Sākums pulksten 20.00. Pulksten 22.00 diskotēka «... un pašam patīk».

Rožkalnu kultūras nams
 ♦ 17. jūlijā pulksten 21.00 jaunības svētki. Pulksten 23.00 diskoballe.

Sīlukalna kultūras nams
 ♦ 17. jūlijā dejas. Sākums pulksten 23.00. Spēlē grupa «Velves».

Pelēču tautas nams
 ♦ 17. jūlijā pulksten 22.00 pilngadības svētki. Pulksten 23.00 balle. Spēlē J.Zieds Ziedinš.

Informāciju sagatavoja L.Rancāne

Pirmo reizi Preiļos!
Veselības apdrošināšana
 ar Sarkanu, Zaļo, Sudraba un Zelta polisi.

Piedāvā vadošā sabiedrība veselības apdrošināšanas jomā Latvijā.

Apdrošināšanas akciju sabiedrība RĪGAS SLIMOKASE.
 Adrese: Preiļi, Raiņa bulv. 13. Tālrunis 53 22643.

PREIĻU ARODVIDUSSKOLA
 turpina uzņemt audzēkņus 1999./2000. māc. g.

Ar vidējo izglītību:
mazumtirdzniecības tirgzinis; biroja darba organizators (mācību laiks 4 gadi);
pavārs konditors (mācību laiks 3 gadi).
 Dokumentus pieņem līdz 1. augustam.

Ar vidējo izglītību:
grāmatvedības darbinieks (vakara maksas grupa, mācību ilgums 10 mēneši).
 Dokumentus pieņem līdz 30. augustam.
Uzziņas pa tālr. 22864.

Livānu pilsētas domē no 1999. gada 14. jūlija līdz 4. augustam var iepazīties ar jauno pilsētas zemes vērtību zonējumu tā sabiedriskās apspriešanas laikā. Ceturtdienās 1. kabinetā no plkst. 10.00 līdz 14.00 vērtēšanas jautājumus iedzīvotājus konsultēs Valsts zemes dienesta un pašvaldības speciālisti.

Aglonas vidusskola uzņem audzēkņus 1.-12. klasē.

10. klases audzēkņiem piedāvā humanitāri sociālā, matemātikas dabaszinību un vispārīglītojošā virziena izglītības programmu.

Ir iespēja apgūt angļu, vācu un krievu valodu.

Piedāvājam kopmītnes.

Adrese: Aglonā, Daugavpils ielā 6. Tālr. 75373.

G.Zarāna vadītā autoskola organizē «B» kategorijas autovadītāju kursus Preiļos, Rīgas ielā 4. Tālr. 24118

Pērkam finierklučus un papīrmalku, cirmsmas un mežus īpašumā. Forvardera un kokvedēja pakalpojumi. Tālr. 23743, mob. tel. 9-408295.

Rīgas mācību centrs «Latdem» (lic. nr. 71) organizē PĀRDEVĒJU KASIERU KURSUS Preiļos.
 Kursu beidzējiem izsniedz sertifikātu darbam ar kases aparātu un pārdevēja kasiera apliecību.
 Pirmā nodarbība 19. jūlijā plkst. 17.00
 Preiļu 1. pamatskolā (Daugavpils ielā 34).
Tālr. uzziņām 24613.

Iepērkam: avenas, upenes, sēnes (gailenes), kaltētas vēmeles.
 Pienemšanas punkti: Preiļos, Kārsavas ielā 4, Aglonā, Rudzātos, Dravniekos.
Kontakttālr. 53 24626, mob. tel. 9464960.

SIA «Remontnieks»
 Aglonas stacijā,
 (tel. 65147, mob. tel. 9476394)
PĀRDOD:

- ✓ gāzbetonu, 25 Ls/m³,
- ✓ cementu, 38 Ls/t,
- ✓ šiferi (8 viļņu), Ls 1,90,
- ✓ šiferi (6 viļņu), Ls 1,10,
- ✓ šiferi Guttanit,
- ✓ ugunsdrošos kļeģeļus, Ls 0,45,
- ✓ silikāta kļeģeļus, Ls 0,10,
- ✓ dūmvada kļeģeļus, Ls 0,15,
- ✓ KNAUF reģipsi, 1,03 Ls/m²,
- ✓ preses šņori (4 kg - 2000 m), Ls 5,
- ✓ kalķi, ruberoīdu,
- ✓ PAROC akmens vati,
- ✓ KNAUF špakteles,
- ✓ minerālmēslus, AiV lopbarības konservantus,
- ✓ augu aizsardzības līdzekļus.

Iespējama piegāde.

Iepērk mājlopus gaļai.
Tālr. 24147, 21956.

Pārdod
 garāžu Celnieku ielas raj., pašizgāzēju GAZ-53. Tālr. 75568, mob. tel. 9413773;
 3-istabu dzīvokli Livānos. Tālr. 7934428 vai mob. tel. 9552119;
 2-istabu dzīvokli vai maina pret 1-istabas dzīvokli. Tālr. 22572;
 divstāvu kļeģeļu māju Aizkrauklē. Iespējams kredīts. Tālr. 51 34349, 9358687;
 bērnu divstāvu guļtu. Tālr. 70515, 24493;
 govi. Tālr. 57634;
 govi. Tālr. 23636 vakaros;
 govi, M-412. Tālr. 23116;
 rudzus, 0,05 Ls/kg. Tālr. 24406.

Dažādi
 Veicu kvalitatīvu flīžu uzlikšanu. Tālr. 58417 pēc 20. Sniedz GAZ-53 pašizgāzēja pakalpojumus. Tālr. 23282.

Rēzeknes Mākslas koledža izsludina audzēkņu uzņemšanu 1999./2000. mācību gadam ar pamatskolas un vidējo izglītību šādās specialitātēs:

- × vides māksla,
- × vizuāli plastiskā māksla,
- × metālmāksla,
- × koka mākslinieciskā apstrāde,
- × tekstilmāksla,
- × rokdarbi,
- × apģērbu dizains,
- × keramika.

Mācību laiks 3 + 2 gadi.
Koledžā mācības notiek latviešu valodā.

lestājeksmēni notiks no 9. līdz 15. augustam.

Dokumentus pieņem no 28. jūnija līdz 5. augustam katru darbdienu no plkst. 10.00 līdz 16.00 (pārtraukums — 12.30 - 13.00). Maksa par dokumentu noformēšanu Ls 3.

Sīkāka informācija pa tālr. 46 22676, 46 22541.
Koledžas adrese: Rēzekne, Baznīcas iela 34a.

16. jūlijā pārdos brūnas dēļējvīstas, šķīrotus diennakti vecus cājus, vīstīņas (1 mēn., 2 mēn., 6 mēn.), pilēnus, zoslēnus, barību: Jersikā 10.00, Upeniekos 10.10, Buceniekos 10.20, Livānos 10.30, Jaunsilavā 10.55, Zundānos 11.05, Turkos 11.15, Stekos 11.25, Rudzātos 11.35, Rožupē 11.55, Vanagos 12.05, Sutros 12.20, Preiļos 12.35, Gailīšos 13.15, Kategorādē 13.30, Caunēs 13.40, Jaunaglonā 13.50, Aglonā 14.00, Aglonas st. 14.25, Ārdavā 14.40, Aizkalnē 14.55, Raudaukā 15.05, Pelēcos 15.15, Arendolē 15.30, Rīmicānos 15.50, Upmalā 16.00, Vārkavā 16.15, Pilišķos 16.30, Štolderos 16.45. Tālr. 21547.

LĪDZJŪTĪBAS

Mātes mīlestības zelts
 Staros visam mūžam pāri...
Izsakām līdzjūtību Eleonorai Bleivei, MĀTI smiltājā izvadot.
 Skolu valde

Nu mūžs ir noslēdzies,
 Stāv liepa pagalmā un skatās,
 Kā aiziet māmuļa
 Caur vārtiem savās mūža takās.
Kad pār mātes kapu slīgst pēdējie atvadu ziedi, esam kopā ar skolotāju Eleonoru Bleivi.
 Preiļu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

Izsakām dziļu līdzjūtību Vladimira KONSTANTINOVA tuviniekiem sakarā ar viņa traģisko nāvi.
 Ārdavas pamatskolas kolektīvs

Es tagad aizeju, bet ne jau prom —
 Es aizeju tepat —
 Ar citām puķēm, ar citu sauli,
 Ar citu zemi parunāt.
Izsakām līdzjūtību Albertam Stupānam, no MĀTES uz mūžu atvadoties.
 Preiļu ETR kolektīvs